

KRW-vraagbaak

De KRW-vraagbaak voor bedrijven is opgesteld door VNO-NCW en MKB-Nederland en is onderdeel van het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven. De vraagbaak wordt regelmatig geactualiseerd.

Nederland waterland heeft een lange geschiedenis van regelgeving, met bijbehorende (juridische) vaktaal. De Vraagbaak heeft als doel deze informatie toegankelijk te maken. Sommige begrippen zijn niet te vermijden, zoals waterlichaam, indirecte lozing en immissietoets. Deze worden toegelicht. Opmerkingen en verbeteringen zijn welkom op de site van VNO-NCW en MKB-Nederland:

<https://mkb.nl/meer-informatie/veel-interesse-voor-start-krw-actieprogramma-op-28-februari-2024>

Waterkwaliteit en het Nederlandse bedrijfsleven	Wat maakt waterkwaliteit actueel?
	Heeft het bedrijfsleven nog niet genoeg gedaan?
	Wat zijn gevolgen van het niet voldoen aan de KRW-eisen?
	Welke ontwikkelingen kunt u verwachten?
Chemische stoffen in het oppervlaktewater en het grondwater	Wat zijn de doelen van de KRW?
	Welke discussiepunten zijn er over de KRW?
	Wat zijn de meest problematische chemische stoffen voor het bedrijfsleven?
KRW-doelen 2027 halen	Waar komen de probleemstoffen vandaan?
	Wat is het verschil tussen directe en indirecte lozingen?
	Hoe weet u op welk waterlichaam uw onderneming loost?
	Met welk bevoegd gezag heeft u te maken?
	Hoe weet u of uw onderneming vergunningplichtig is?
	Hoe controleert u of uw huidige lozingsvergunning actueel is?
	Wanneer komt voor bedrijven het Self Assessment beschikbaar?
	Hoe wordt mijn vergunningplichtige lozing beoordeeld?
	Wat is de ABM-toets?
	Wat houdt de immissietoets in?
	Wat kunt u doen als uw onderneming niet KRW-proof is?
	Wanneer komt voor branches de Waterscan beschikbaar?
Meer informatie	

Waterkwaliteit en het Nederlandse bedrijfsleven

Wat maakt waterkwaliteit actueel?

De waterkwaliteit van honderden Nederlandse waterlichamen voldoet niet aan de Europese wet: de Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW stelt eisen aan de chemische en de ecologische kwaliteit van het water. Deze KRW-Vraagbaak gaat in op vragen over chemische stoffen. Een deel van de chemische stoffen in het water is afkomstig van het bedrijfsleven. Eind 2027 verloopt een belangrijke deadline voor een groot aantal chemische stoffen. Daarna volgen deadlines in 2033 en 2039 voor langere lijsten met stoffen.

Heeft het bedrijfsleven nog niet genoeg gedaan?

Het bedrijfsleven heeft veel gedaan, maar niet genoeg. De kwaliteit in veel Nederlandse wateren en grondwater voldoet niet aan de geldende normen. Het is daarom van belang dat bedrijven hun emissies kennen en het gebruik en de lozing van chemische stoffen vermijden, minimaliseren of zuiveren. Ook rioolwaterzuiveringsinstallaties kunnen niet voorkomen dat teveel chemische stoffen in het oppervlaktewater komen.

De normen voor de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater volgen uit de Kaderrichtlijn Water. Ze zijn concreet gemaakt in de Richtlijn Prioritaire Stoffen (voor oppervlaktewater en oppervlaktewaterlichamen) en de Grondwaterrichtlijn (voor grondwater en grondwaterlichamen). De normen zijn in het stelsel van de Omgevingswet verankerd als zogenoemde 'omgevingswaarden'. Deze staan vermeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) dat onder de Omgevingswet valt.

Wat zijn gevolgen van het niet voldoen aan de KRW-eisen?

Als niet wordt voldaan aan KRW-eisen in 2027 (en de jaren daarna) kunnen er boetes worden uitgedeeld aan de Nederlandse overheid en aan bedrijven. Ook komen bestaande en nieuwe lozingsvergunningen onder druk te staan. Daarnaast wordt de druk vanuit de maatschappij steeds groter.

Met de groeiende aandacht die er voor de KRW-eisen is, wordt soms de vergelijking gemaakt met het 'stikstofdossier'. Ook de KRW is juridisch en in de uitvoering behoorlijk ingewikkeld. Dat komt tot uiting bij onderwerpen als detectiewaarde, achtergrondwaarde, kosteneffectiviteit, *one out, all out* en tijdelijke achteruitgang. De vergelijking met stikstof gaat niet helemaal op, maar de zorgen zijn terecht.

KRW-eisen worden per waterlichaam beoordeeld. Er zijn in Nederland 745 oppervlaktewaterlichamen en 23 grondwaterlichamen. Vooral voor oppervlaktewaterlichamen geldt dat er een grote variatie bestaat: van een drukbevaren Maas tot een vennetje in een (Europees beschermd) Natura 2000-gebied. Het aantal grondwaterlichamen is kleiner maar kent zijn eigen complexiteit. In elk oppervlaktewater- en grondwaterlichaam wordt regelmatig het gehalte van chemische stoffen gemeten. De huidige toestand van al deze wateren is te vinden in de factsheets op het Waterkwaliteitsportaal: <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets>.

Welke ontwikkelingen kunt u verwachten?

De lijst met chemische stoffen waarvoor een norm (ook wel: grenswaarde of limiet) in het water geldt, wordt in de toekomst langer. Ook worden de normen in de toekomst strenger. Dat komt onder meer doordat de meettechnieken steeds beter worden. Als gevolg van deze ontwikkelingen worden de lozingsruimtes kleiner.

Verder is de verwachting dat nog vóór de komende KRW-deadline in 2027 de productie en het gebruik van alle PFAS worden verboden. Eerder werden al vier soorten PFAS verboden, zoals PFOS

en PFOA. Omdat deze stoffen lang in het milieu blijven rondzwerven en moeilijk te zuiveren zijn, zullen zij nog lang worden gemeten in de watermonsters.

De temperatuur van lozingswater is een ander een actueel thema. In het huidige toetsingskader wordt geborgd dat lozingen er niet toe leiden dat oppervlaktewater opwarmt tot boven de 28 graden Celcius. Het voornemen is dit in overeenstemming te brengen met de KRW. Dan mag het oppervlaktewater niet warmer dan 25 graden Celcius zijn. Dit wordt verankerd in de nieuwe Beoordelingssystematiek warmtelozingen (CIW).

Chemische stoffen in het oppervlaktewater en het grondwater

Wat zijn de doelen van de KRW?

De Kaderrichtlijn Water is een Europese richtlijn waar alle lidstaten aan moeten voldoen. Bijna al het water aan de oppervlakte (rivieren, beken, plassen) en in de grond (grondwater) valt onder de KRW. Onder goede kwaliteit wordt verstaan: door de mens gemaakte chemische stoffen blijven onder een limiet en het water is een uitstekend leefmilieu voor plant en dier (dat is de ecologische eis).

De maatregelen die uit de KRW voortvloeien zijn heel verschillend. Denk bij ecologische maatregelen aan natuurvriendelijke oevers, paaiplaatsen voor vissen en een vispassage in gemalen, sluizen en waterkrachtcentrales. Denk bij maatregelen voor een goede chemische kwaliteit aan verminderen of zuiveren van schadelijke stoffen in het lozingswater. Ook het aansluiten van bedrijven op het riool is een maatregel gericht op chemische stoffen.

Twee principes staan centraal in de KRW, een plicht en een verbod.

- 1) De verbeterplicht: Het is verplicht om waterkwaliteit te herstellen of verbeteren, zodat tijdig een goede kwaliteit van het water wordt gerealiseerd.
- 2) Het achteruitgangverbod: Het is verboden om activiteiten uit te voeren die een blijvende achteruitgang van de waterkwaliteit veroorzaken.

Omdat de waterkwaliteit al jaren bijna nergens in de EU-lidstaten aan de eisen voldoet, hebben de overheid, bedrijven en burgers in Europa veel werk te doen. Zoals de Unie van Waterschappen het verwoordt: 'De KRW is niet uit luxe geboren, maar uit noodzaak'.

Welke discussiepunten zijn er over de KRW?

Met de deadline van 2027 in zicht hebben enkele EU-lidstaten begin 2024 verzocht om aanpassing van onderdelen van de KRW. Het gaat hier om regels voor tijdelijke achteruitgang (verboden) en One out, all out (als in een waterlichaam één parameter niet voldoet, dan voldoet het hele waterlichaam niet aan de KRW-eisen).

Vijf lidstaten (Nederland, Finland, Denemarken, Duitsland en Luxemburg) vragen om meer duidelijkheid over 'achteruitgang van de toestand'. Het standpunt dat wordt ingenomen is dat tijdelijke achteruitgang in veel gevallen niet te vermijden is (baggeren) en/of voorafgaat aan een blijvende verbetering (aanleg natuurvriendelijke oevers).

Zes lidstaten (Nederland, Oostenrijk, Finland, Denemarken, Duitsland en Luxemburg) vragen om een nuancering van het 'one out, all out'-principe. Door specifiek te rapporteren over de situatie per meetbare eis wordt zichtbaar waar vooruitgang wordt geboekt en waar extra maatregelen

nodig zijn. Hierbij moet worden opgemerkt dat een teveel van één stof al een bedreiging kan vormen voor bepaalde levensvormen (zoals vissen) in het oppervlaktewater.

Wat zijn de meest problematische stoffen voor het bedrijfsleven?

Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat er voor 42 KRW-stoffen problemen zijn. Voor het bedrijfsleven wordt specifiek naar een *selectie* daarvan gekeken. Deze staan in de tabel hieronder. Voor specifiek deze stoffen zijn extra maatregelen nodig van het bedrijfsleven.

Anorganische stoffen: Arseen Kobalt Kwik Zink Zilver Boor (lokaal, in de Eems) Thallium (lokaal, in de Maas).	PAK's: Fluorantheen Benzo(a)pyreen Benzo(b)fluorantheen Benzo(ghi)peryleen Benzo(k)fluorantheen Benzo(a)antraceen Chryseen.
Industriële chemicaliën: Dioxines PBDE's.	Bestrijdingsmiddelen: Gewasbeschermingsmiddelen Biociden Diergeneesmiddelen.

Bij de *bestrijdingsmiddelen* gaat het in het KRW-Actieprogramma van VNO-NCW en MKB-Nederland om de *producenten* van de bestrijdingsmiddelen, niet om de gebruikers (landbouw). Voor de gebruikers van bestrijdingsmiddelen is een apart actieprogramma opgezet binnen het KRW-Impulsprogramma van Rijk en Regio.

KRW-doelen 2027 halen

Waar komen de probleemstoffen vandaan en wat moet er gebeuren?

Onderzoek naar chemische stoffen in het oppervlaktewater en het grondwater toont verschillende bronnen aan. Emissies komen voor een groot deel van de landbouw (nutriënten, fosfaten en bestrijdingsmiddelen), verkeer en vervoer (PAK's) en natuurlijke uitloging en uitspoeling. Tegelijkertijd kunnen stoffen zoals PFOS, PFOA en andere vormen van PFAS lang geleden geloosd zijn en nog steeds in het water voorkomen. Ook stroomt vanuit buurlanden nog steeds vervuild water de Nederlandse delta binnen.

Het bedrijfsleven heeft zijn eigen specifieke emissies en neemt zijn eigen verantwoordelijkheid. In veel gevallen is maatwerk geboden, afhankelijk van het specifieke bedrijfsproces van de onderneming, de stoffen waar het mee werkt, de emissies en het water waarin de emissies terechtkomen. Voor elk bedrijf is het van belang een volledig beeld te hebben van de eigen emissies. Indien nodig is een maximale inzet nodig om emissies in het water te voorkomen, te verminderen, te minimaliseren of te zuiveren.

Wat is het verschil tussen directe en indirecte lozingen?

Directe lozingen zijn zogenoemde puntlozingen (vanuit een leiding) die direct in het oppervlaktewater of direct op de (persleiding van de) RWZI plaatsvinden.

Indirecte lozingen zijn lozingen op het openbare riool van de gemeente, al dan niet via een particuliere leiding van een ander bedrijf. Denk aan een bedrijventerrein waar verschillende

bedrijven hun afvalwater lozen op de leiding van een ander bedrijf (dat uiteindelijk loost op het openbare riool).

Hoe weet u op welk waterlichaam uw onderneming loost?

Er wordt in Nederland onderscheid gemaakt tussen Rijkswateren en Regionale wateren. Voor een onderneming die afvalwater loost is dat relevant omdat ook het bevoegd gezag kan verschillen. Ook is het mogelijk dat een onderneming met verschillende bevoegd gezagen te maken heeft.

Onder Rijkswateren vallen *onder meer* de zee, grote rivieren, het IJsselmeer en wateren die daarmee zijn verbonden. De complete lijst is te vinden in bijlage II van het Omgevingsbesluit: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041278/2024-07-01#BijlageII>. Voor Rijkswateren is Rijkswaterstaat de beheerder en daardoor bevoegd gezag voor bijvoorbeeld lozingen.

Regionale waterlichamen zijn alle waterlichamen die *geen* Rijkswater zijn. Komt een waterlichaam niet voor op de lijst van het Omgevingsbesluit, dan is het dus een Regionaal water waarvoor een waterschap beheerder en bevoegd gezag is. Waterschappen zijn ook beheerders van alle RWZI's.

Met welk bevoegd gezag heeft u te maken?

Welke organisatie het bevoegd gezag is, verschilt per type waterlichaam. Een onderneming kan met verschillende organisaties te maken krijgen als er sprake is van verschillende waterlichamen. Elke onderneming dient een goed beeld te hebben van de waterlichamen waar op wordt geloosd.

Type water (of riool) waarop wordt geloosd	Bevoegd gezag
Rijkswateren, dit zijn <i>onder meer</i> de zee, grote rivieren, het IJsselmeer en wateren die daarmee zijn verbonden.	Rijkswaterstaat
Regionale waterlichamen = alle waterlichamen die <i>geen</i> Rijkswater zijn.	Waterschap (er zijn 21 waterschappen in Nederland, met elk hun eigen beheergebied)
Rioolwaterzuiveringsinstallaties, inclusief de persleidingen die hiertoe behoren	Waterschap (er zijn 21 waterschappen in Nederland, met elk hun eigen beheergebied)
Openbaar riool dat uitkomt op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI), eventueel via de particuliere leiding van een ander bedrijf zoals op bedrijventerreinen	Omgevingsdienst (namens gemeente of provincie)

Meer informatie over bevoegd gezag

De kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater wordt gecontroleerd door de beheerder ervan. Voor oppervlaktewater is dit Rijkswaterstaat of (voor regionale wateren) het waterschap. De monitoring van de kwaliteit van het grondwater is in handen van de provincies. Controle gebeurt op basis van de eisen in de wetgeving, zoals de Kaderrichtlijn Water. Voor oppervlaktewater bijvoorbeeld houdt dit in dat aan de hand van de gemeten, actuele, waterkwaliteit aan de ene kant en de wetgeving aan de andere kant, bepaalt wordt of de lozing van (gezuiverd) (bedrijfs)afvalwater mogelijk is en vergund kan worden.

Een onderneming moet weten of het voldoet aan de eisen die aan lozingen worden gesteld. Het kan bepalend zijn voor keuzes over bedrijfseconomische ontwikkelingen. Soms heeft een onderneming veel kennis in huis (vooral grote tot zeer grote ondernemingen), vaak is kennis van buiten gewenst (kleine en middelgrote ondernemingen). Bevoegd gezag ondersteunt het bedrijfsleven met kennis en advies waar mogelijk. Handhaving (zoals boetes of dwangsommen) is aan de orde als incidenten niet worden gemeld en bij herhaalde overschrijding van normen zonder zicht op verbetering.

Hoe weet u of uw onderneming vergunningplichtig is?

Of een bedrijf vergunningplichtig is volgt uit de Omgevingswet (voorheen de Waterwet voor directe lozingen en de Wabo voor indirecte lozingen). Veel informatie is te vinden bij het Informatiepunt Leefomgeving: www.IPLO.nl. Ook het bevoegd gezag kan informatie geven. Bij welk bevoegd gezag een onderneming moet zijn, hangt af van het water waarop wordt geloosd. Het maakt uit of er wordt geloosd op waterlichamen in beheer bij het Rijk (RWS) of in beheer bij waterschappen of op riolen. De waterlichamen die onder Rijkswaterstaat vallen heten Rijkswateren. Waterlichamen die *niet* onder de Rijkswateren vallen zijn per definitie regionale waterlichamen die in beheer zijn van de waterschappen. Er kan door een onderneming ook worden geloosd op het openbare riool. Voor lozingen op het openbare riool is vrijwel altijd de gemeente bevoegd gezag; voor bepaalde bedrijven (de zogenoemde 'complexe bedrijven') is dit de provincie. Beide organisaties hebben het bevoegd gezag verlegd naar de Omgevingsdiensten.

Meer informatie over lozingen op Rijkswateren

Het Rijk heeft activiteiten aangewezen als vergunningplichtig in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Voor de industrie gaat het om de zogeheten milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten.

- Alle complexe bedrijven (die binnen de reikwijdte van de Europese Richtlijn Industriële Emissies en/of de Seveso-richtlijn vallen) zijn voor al hun activiteiten vergunningplichtig. Dit is na te gaan in Afdeling 3.3 van het Bal.
- Voor de niet-complexe bedrijven moeten de andere afdelingen van hoofdstuk 3 van het Bal worden geraadpleegd. In deze andere afdelingen is soms ook een vergunningplicht voorgeschreven.
- Veel lozingen zijn niet vergunningplichtig maar moeten voldoen aan algemene regels waarvoor vrijwel altijd een meldingsplicht geldt.
- Voor lozingen in oppervlaktewater dat in beheer is van RWS en die *niet* samenhangen met een in hoofdstuk 3 van het Bal geregelde milieubelastende activiteit, moet hoofdstuk 6 van het Bal worden bekeken. Het gaat dan om lozingen vanuit activiteiten in de openbare ruimte, zoals een bronnering of een bouwputbemaling.
- Wie vanuit een dergelijke activiteit een lozing wil doen op de Noordzee, moet kijken in hoofdstuk 7 van het Bal.

Meer informatie over lozingen op Regionale wateren

Veel directe lozingen op regionaal oppervlaktewater of een rioolwaterzuiveringsinstallatie (lozingen vanuit bronneringen en bouwputbemalingen) zijn sinds de Omgevingswet geregeld in de waterschapsverordening.

- Denk concreet aan alle lozingen van de vroegere type A-inrichtingen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer en alle lozingen die waren geregeld in het Besluit lozen buiten inrichtingen. Voor deze lozingen moet in de regel, net als vóór het tijdperk van de Omgevingswet, worden voldaan aan algemene regels. Maar waterschappen kunnen voor bepaalde directe lozingen vergunningplichten instellen in de waterschapsverordening. Het is dus altijd van belang de betreffende waterschapsverordening te raadplegen dan wel de vergunningencheck te doen in het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

Meer informatie over lozingen op het openbare riool

Lozingen op het openbare riool zijn geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en eventueel het Omgevingsplan van de gemeente. Het Omgevingsplan is de beheerverordening waarin de regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving staan. Denk ook hier heel specifiek aan alle lozingen op het riool of in de bodem van de vroegere type A-inrichtingen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer en alle dergelijke lozingen die waren geregeld in het Besluit lozen buiten inrichtingen. Ook voor deze lozingen kan de vergunningencheck worden gedaan in het DSO. Of nu de gemeente of in sommige gevallen de provincie bevoegd gezag is: in alle gevallen is de uitvoering daarvan verlegd naar de Omgevingsdienst.

Hoe controleert u of uw huidige lozingsvergunning actueel is?

Het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven van VNO-NCW en MKB-Nederland ontwikkelt een hulpmiddel waarmee een onderneming zelf kan onderzoeken of de lozingsvergunning voldoet aan de KRW: het Self Assessment. In het voorjaar van 2024 is een concept Self Assessment opgesteld. In de tweede helft van 2024 werkt het Actieprogramma aan de verbetering, publicatie en opvolging van het Self Assessment nadat een ondernemer het heeft ingevuld.

De 10 vragen die in het Self Assessment zijn opgenomen vindt u alvast hieronder. NB: het Self Assessment bevindt zich in de testfase en is nog niet gepubliceerd.

1. Op welk waterlichaam loost uw bedrijf?
2. Welke van de meest problematische KRW-stoffen zijn voor het betreffende waterlichaam waarop u loost kritisch?
3. Welke van deze meest problematische stoffen zijn in uw afvalwater aanwezig?
4. Kwantificeer deze stoffen en leg de emissies van deze stoffen vast (plus bijbehorende representatieve gem./max. concentraties en gem./max. jaarvrachten).
5. Slaagt de immissietoets voor deze stoffen? Neem eventueel aanvullende maatregelen (BBT+).
6. Voer een grondige analyse uit op uw lozingsvergunning met als doel om de actualiteit, en volledigheid van deze vergunning inzichtelijk te maken door:
  - a) toetsing aan de Best Beschikbare Technieken (BBT) en
  - b) check of de huidige situatie op het bedrijf qua processen en afvalwaterlozingen overeenkomt met de vigerende lozingsvergunning.
7. Beschrijf de kern van de aanwezige (chemische) processen en de afvalwatersituatie, inclusief:
  - a) grondstoffen/producten/nevenverontreinigingen en
  - b) de voor de oppervlaktewaterkwaliteit relevante stoffen onder vermelding van hun unieke CAS-nummers.
8. Toets de geïnventariseerde stoffen (eventueel groepen) aan de Algemene Beoordelingsmethodiek (ABM) en ga na of deze stoffen vallen onder de categorie (potentiële) Zeer Zorgwekkende Stoffen (pZZS), PFAS, opkomende of drinkwaterrelevante stoffen, prioritaire stoffen of specifiek verontreinigende stoffen.
9. Voer met behulp van het Handboek Immissietoets (versie 2019) de immissietoets uit voor alle stoffen in de restlozing ten behoeve van de toelaatbaarheid van de restlozing op het oppervlaktewater.
10. Toon voor de meest problematische stoffen in uw afvalwater aan dat het gebruik en/of de emissies zo veel mogelijk zijn teruggebracht.

Wanneer komt voor bedrijven het Self Assessment beschikbaar?

Het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven van VNO-NCW en MKB-Nederland ontwikkelt een hulpmiddel waarmee een onderneming zelf kan inschatten of de lozingsvergunning voldoet aan de KRW: het Self Assessment. In het voorjaar van 2024 is het Self Assessment opgesteld. In de tweede helft van 2024 werkt het Actieprogramma aan de publicatie en opvolging nadat een ondernemer het Self Assessment heeft ingevuld. Publicatie vindt naar verwachting begin 2025 plaats.

Hoe wordt mijn vergunningplichtige lozing beoordeeld?

Een vergunningplichtige lozing wordt ten eerste beoordeeld aan de hand van de Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM). Deze toetst in twee stappen of lozingen aan de eisen voldoen. De eerste stap schrijft voor dat een onderneming chemische stoffen bij de bron aanpakt om uitstoot te voorkomen. Dit heet kortweg de bronaanpak. De tweede stap schrijft voor dat resterende stoffen gezuiverd worden, dit wordt de minimalisatieverplichting genoemd.

Als uit de ABM-toets blijkt dat een onderneming nog te veel chemische stoffen loost, dan is de Immissietoets van toepassing. Met deze toets beoordeelt het bevoegd gezag of een onderneming voldoende verdergaande maatregelen treft. Nadat de verdergaande maatregelen zijn uitgevoerd

worden opnieuw de stappen van de ABM doorlopen om te bepalen of een lozingsvergunning kan worden toegekend.

Wat is de ABM-toets?

Voor de bronaanpak en de minimalisatieverplichting is de Algemene beoordelingsMethodiek (ABM) ontwikkeld. Dit is voor zowel directe als indirecte lozingen een verplicht toe te passen methode. De ABM omvat twee toetsstappen.

Toetsstap 1: Bronaanpak. Het accent ligt op het voorkómen dat bepaalde stoffen via afvalwater in het oppervlaktewater worden geloosd. In deze stap van de toetsing van een lozing wordt ten eerste beoordeeld welke stoffen vanuit waterkwaliteitsoogpunt toelaatbaar zijn in het te beoordelen (productie)proces. Hierbij wordt beoordeeld of gewenste te gebruiken stoffen vervangen kunnen worden door andere, minder schadelijke stoffen (substitutie). Ten tweede wordt beoordeeld in welke mate het toelaatbaar is dat deze stoffen terechtkomen in het te lozen afvalwater. Hierbij wordt onder meer nagegaan of door het aanpassen van processen contact van deze stoffen met water vermeden kan worden en of deze stoffen eventueel hergebruikt kunnen worden. Bij beide beoordelingen wordt erop toegezien dat ten minste de beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Na het doorlopen van deze stap blijft een zo klein mogelijke afvalwaterstroom over die zo weinig mogelijk milieubelastend is.

Toetsstap 2: Minimalisatieverplichting. In deze stap van de toetsing van een lozing wordt beoordeeld in welke mate zuivering van de afvalwaterstroom noodzakelijk is voordat deze in het oppervlaktewater geloosd wordt. Ook bij deze beoordeling wordt erop toegezien dat ten minste de beste beschikbare technieken worden toegepast. Eventuele in wet- en regelgeving van toepassing zijnde emissiegrenswaarden ('omgevingswaarden' onder de Omgevingswet) worden hierbij in acht genomen.

Als de uitkomst van beide stappen is dat niet wordt voldaan aan KRW-eisen, volgt de immissietoets. Hiervoor is het Handboek Immissietoets ontwikkeld dat voor zowel directe als indirecte lozingen verplicht toegepast moet worden door bedrijven en door het bevoegde gezag.

Wat houdt de Immissietoets in?

Als na het doorlopen van de twee toetsstappen uit de ABM blijkt dat niet wordt voldaan aan KRW-eisen, dient een derde toetsstap te worden doorlopen. Deze staat beschreven in het Handboek Immissietoets dat als beoordelingsinstrument verplicht is voorgeschreven in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Toetsstap 3: Immissietoets. In deze stap van de toetsing van een lozing wordt beoordeeld of vanuit waterkwaliteitsoogpunt een nog verdergaande bronaanpak en/of zuivering nodig is dan volgt uit de eerste twee toetsstappen. Dit wordt bepaald op basis van de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater waarop geloosd wordt en de relevante normen die daarvoor gelden. Uit deze toetsstap kan volgen dat het nodig is technieken toe te passen die nog meer bescherming bieden dan de beste beschikbare technieken (ook wel BBT+ genoemd).

Wat kan ik als bedrijf doen als mijn lozing of vergunning niet KRW-proof is?

Emissies vinden plaats tijdens het bedrijfsproces, maar ook al bij leveranciers of bij het gebruik van producten. Met andere woorden: in de gehele keten. Het hangt af van de grootte van een bedrijf welke emissies in kaart moeten worden gebracht. Hoofdzaak is om alle emissies te inventariseren en te meten. Grote bedrijven hebben hiervoor eigen expertise in huis of huren deze in. Kleinere bedrijven zullen eerder leunen op expertise van buitenaf of ondersteuning door hun brancheorganisatie.

Het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven van VNO-NCW en MKB-Nederland ontwikkelt een hulpmiddel voor het inventariseren en aanpakken van de uitstoot van chemische stoffen in de gehele keten: de Waterscan. In het voorjaar van 2024 is de algemene Waterscan gemaakt. In de tweede helft van 2024 werkt het Actieprogramma aan branchespecifieke Waterscan. Het streven is om per relevante branche voor de KRW de belangrijkste chemische stoffen te behandelen, evenals de maatregelen die bedrijven kunnen uitvoeren om uitstoot te verminderen.

Een aantal van de vragen die in de branchegerichte Waterscan worden opgenomen vindt u alvast hieronder. NB: de Waterscan bevindt zich in de testfase en is nog niet gepubliceerd. Afhankelijk van de grootte van een onderneming en de branche worden vragen toegespitst en van adviezen voorzien.

Emissies bij bedrijven:

1. Zijn emissies in beeld gebracht met monitoring?
2. Blijkt uit de meetdata dat er emissies van KRW-stoffen zijn naar water, lucht of bodem?
3. Is het aannemelijk dat emissies plaatsvinden?
4. Is monitoring van afvalstromen richting water, lucht of bodem haalbaar?

Emissies bij toeleveranciers:

1. Rapporteren de bedrijven van wie u grondstoffen, halffabrikaten, enz. inkoop de emissies die bij productie plaatsvinden? NB: Denk aan grondstoffen, halffabrikaten, enzovoort.
2. Rapporteren bedrijven hoe zij deze emissies voorkomen of minimaliseren?

Emissies bij klanten en na einde levensduur of gebruik:

1. Kunnen één of meerdere van de KRW-stoffen vrijkomen bij gebruik door uw klanten bij regulier of niet regulier gebruik en na einde levensduur?

Wanneer komt voor branches de Waterscan beschikbaar?

Het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven van VNO-NCW en MKB-Nederland ontwikkelt een hulpmiddel voor het inventariseren en aanpakken van de uitstoot van chemische stoffen in de gehele keten: de Waterscan. In het voorjaar van 2024 is de algemene Waterscan gemaakt. In de tweede helft van 2024 werkt het Actieprogramma aan branchespecifieke Waterscan. Het streven is om per relevante branche voor de KRW de belangrijkste chemische stoffen te behandelen, evenals de maatregelen die bedrijven kunnen uitvoeren om uitstoot te verminderen. Publicatie vindt naar verwachting begin 2025 plaats.

Meer informatie

Alles over waterkwaliteit en de KRW: Informatiepunt Leefomgeving (IPLO), hoofdpagina Water: <https://iplo.nl/thema/water/>

Actuele informatie over waterkwaliteit: <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/>

Actuele informatie over schadelijke stoffen per oppervlaktewaterlichaam en grondwaterlichaam: <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets>

Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027: [Stroomgebiedbeheerplannen Rijn, Maas, Schelde en Eems 2022-2027 | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

KRW non-paper betreffende 'tijdelijke achteruitgang':

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/02/22/bijlage-2-non-paper-deterioration-22-februari-2024>

KRW non-paper betreffende 'one-out-all-out':

[Non-paper Reporting progress' WFD | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Handboek immissietoets versie 2019 (NB: op korte termijn vindt actualisatie van het Handboek plaats) met daarin informatie over vergunningverlening: <https://iplo.nl/thema/water/applicaties-modellen/vergunningverlening-toetsing-handhaving/immissietoets>

Kamerbrief 19-12-2023: [Kamerbrief over voortgang Kaderrichtlijn Water | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Technische briefing Tweede Kamer 24-1-2024: [Kaderrichtlijn Water | Debat Direct \(tweedekamer.nl\)](#)

Presentatie over de KRW door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op 28-2-2024:

https://mkb.nl/sites/default/files/krw-bijeenkomst_vno-ncw_en_mkb-nederland_20240228_bram_koning_ienw.pdf

Presentatie over de het KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven door VNO-NCW en MKB-Nederland op 28-2-2024:

https://mkb.nl/sites/default/files/krw-bijeenkomst_vno-ncw_en_mkb-nederland_20240228_peter_de_putter.pdf

Vragen en antwoorden over de KRW, webinar KRW-Actieprogramma Chemische Stoffen Bedrijfsleven op 28-2-2024:

https://mkb.nl/sites/default/files/krw-bijeenkomst_vno-ncw_en_mkb-nederland_20240228_vraag_en_antwoord.pdf